

O NOSITELI ŘÁDU KOVÁŘOVI

Trochu se mu třesou ruce, když čte pozvánku: ano, prezident republiky zve Antonína Kováře, vedoucího svářečské technologie Vítkovických železáren na Hrad na den 30. dubna... a jeho manželku zve také...

Je to chvíle, kdy se člověku vybavují vzpomínky na vše, co bylo, co už je za námi... A vypráví.

O dětství ve vesničce Topolná u Uherského Hradiště. Doma sedm dětí – otec zemědělský dělník; jezdil ze statku na statek a na každém zanechal kus své práce i kus zdraví.

Otec Kovář zaláždil na Rakousko a na císaře. A byl ihned zatčen a pak poslán na fronty první světové války. Rodina zůstala po dva roky bez haléře podpory. Nyní musila matka živit sedm krků...

„Toníku, děláš dnes u sedláka, přijď za mnou večer, dají ti najíst...“

Dali: zrovna navařili brambory pro prasata; jez! Tu máš, aby se neřeklo, trochu kyšky k nim...

Antonín Kovář je už v učení. Už se zámečnickem v Napaředích. A než se vyučí, je válce konec. Jenže bídě není konec...

Antonín odchází za prací do Brna, aby aspoň nějakou korunu poslal domů. V Brně – to už je po vojně – chodil po celodenní lopotě do večerní průmyslovky.

V kterém to roce nastoupil Antonín Kovář místo svářeče v údrbě vysokých pecí Vítkovických železáren? To už je dnes 34 let! A v železárnách už zůstal. Jako svářeč získal dobrou praxi – jezdil po celé republice a i do zahraničí na montáže. Třeba v roce 1932 – do Moskvy – stavět vysokotlaký kotel.

Válka ho zastihla na montáži ve Francii. Ze svářeče Antonína Kováře se stal voják československé jednotky ve Francii a později letec u 311. peruti anglického letectva. A když se

vrátil do osvobozené vlasti, přišel opět do Vítkovic, aby pokračoval v práci, kterou válka přerušila.

Ale znárodněné Vítkovice ho už povolaly do nové funkce – stal se technikem u svařovací inspekce. Začal studovat odbornou literaturu. A tak ho před několika lety jmenovali vedoucím svářečské technologie.

Jak to bylo před pěti lety? S tím Polskem? No – praskly jim v železárně Laziska Góna dva kotlové bubny. Vítkovice poslaly Antonína Kováře. A on navrhl opravu bubnů – svařováním. Nikdy předtím se taková oprava nedělala a kotláři odborníci o tom nechťeli ani slyšet. Jenže výměna obou bubnů by byla velmi nákladná a zdoluhavá... Soudruh Antonín Kovář vypracoval technologii celé opravy a požádal sovětské odborníky o posudek. Teprve potom dostal svolení k opravě.

A výsledek? Úspora nejméně dvaceti miliónů korun – a opravené kotle jsou dosud v provozu. Ostatně po tomto úspěchu byly podobně opraveny také kotle ve Vítkovicích.

Soudruh Kovář zaváděl se svým oddělením v celých Vítkovicích novou technologii svařování automatem pod tavidlem, vypracovával technologické postupy na opravu svařovacím těžkých a supertěžkých stojanů atd., atd. A nyní už pracuje na dalším významném díle: podle sovětských zkušeností vypracoval a zavádí elektrostruskové svařování silných kotlových těles. Jestliže se podle starého způsobu svařovaly stěny silné sto milimetrů a více 16 hodin jeden metr, elektrostruskovým svařováním to trvá hodinu.

Toho pátku koncem dubna, kdy dostal pozvánku na Hrad pražský, byl v jeho pěkném bytě ve Vítkovicích svátek. Manželka si trochu radostí poplakala. Pracuje v elektrodovně VŽKG – vyrábí elektrody, které její manžel jako svářeč „konsumuje“.

„Až se to doví maminka, ta bude mít radost!...“

Maminka ještě žije. Naděje se, chuděra, za ten život: je jí letos už pětadesát let. A žije jako kdysi v Topolně u Uherského Hradiště. I ona se dočkala šťastnějších dnů.

Syn, Antonín Kovář, má už jen jedno přání.

„Víte, co bych chtěl? Postavit si domek u nás v Topolně.“

Když dojde ve svém vyprávění až sem, vidí před sebou rodnu ves; nedala mu sice v mládí mnoho dobrého, ale přece jen ho táhne... I žena je rodačka z Topolně.

„A to si nemyslete, že tam budu zahálet! Až budu v pensí, budu dělat v JZD.“

Neobešel bych se bez práce ani den...“

Tak uzavírá své vyprávění nositel Řádu práce, syn bezprávného zemědělského nádeníka, někdejší svářeč, dnes vedoucí technik VŽKG Antonín Kovář.

VLADIMÍR STIBOŘÍK

KRESLIL M. ZEŽULA

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

21

Podle Jaroslava Haška vyprávuje a ilustruje Jos. Lada

1. Vraceje se ke svému vagónu, potkal Švejk putzfleka Kunerta, který měl opuchlou tvář a breptal, že mu poručík Dub z čista jasna nafackoval za to, že se stýká se Švejkem. „V tom případě,“ řekl klidně Švejk, „půjdeme k raportu. Rakouskej voják se musí dát fackovat jenom v určitéch případech. Ale tvůj pán překročil všechny meze, jak to říkal starej Evžen Savojskej: „Votud, až potud.“ Teď musíš jít k raportu, a jestli nepudeš, tak ti sám nafackuju, abys věděl, co je to disciplína v armádě. A já jdu s tebou. Pár facek dělá na vojně moc.“ Kunert úplně zpitoměl a dal se vést Švejkem k štábnímu vagónu.

2. Poručík Dub zařval, vykláněje se z okna: „Co tady chcete, pacholci?“ – „Chovej se důstojně,“ napomínal Švejk Kunerta a strkal ho napřed do vagónu. V chodbě objevil se nadporučík Lukáš, který se strašlivě udivil, neboť Švejk netvářil se již tak dobromyslně vážně. „Poslušně hlásím, pane oberlajtnant,“ řekl Švejk, „věc jde k raportu.“ – „Jenom zas neblbni, Švejku, já už toho mám dost.“ – „Račte dovolit,“ řekl Švejk, „jsem ordonancí vaší kumpanie, vy, račte dovolit, račte být kompaniekomandem jedenáctky. Já vím, že to vypadá divně, ale já vím taky, že pan lajtnat Dub nalézá se pod vámi.“

3. „Vy jste se, Švejku, zbláznil,“ vpadl mu do řeči nadporučík Lukáš, „vy jste vožralej, uděláte nejlíp, když odejdete!“ – „Poslušně hlásím, pane oberlajtnant,“ řekl Švejk, „vono to vypadá zrovna tak, jako když jednou v Praze dělali pokus s ochranným rámem proti přejetí elektrickou. Ten pan vynálezce se sám na ten pokus vobětoval a potom muselo město platit jeho vdově odškodný.“ A Švejk neúprosně pokračoval: „Všechno musí jít po raportu. Vy jste mně říkal, že musím být vo všem informovanej, proto si vám dovoluji oznámit, že pan lajtnat Dub nafackoval mírníktírníks svýmu buršovi.“

4. „Tudle je divná záležitost,“ řekl hejtman Ságner, „proč sem strkáte, Švejku, toho Kunerta?“ – „Poslušně hlásím, pane batalionskomandant, že všechno musí jít po raportu. Von je pitomej, von byl zfacovanej panem lajtnantem Dubem, a von si to nemůže dovolit, aby sám šel k raportu. A nebejt mě, tak se k tomu raportu snad vůbec nedostal, jako ten Kudela z Bytouchova, kerej za aktivní služby tak dlouho, chodil k raportu, až byl přeloženej k marině a byl na nějakým vstrově v Tichým oceánu vyhlášený jako desertýr. – Je to vůbec smutný, když má jít někdo kvůli takovej pár blběm fackám k raportu.“

5. Hejtman Ságner otázal se Kunerta, jak se to vlastně stalo. Kunert však prohlásil, třesa se na celém těle, že se mohou zeptat pana lajtnanta Duba, že mu ten vůbec nenafackoval a že si to Švejk vůbec vymyslíl. Této trapné události učinil konec poručík Dub, který se náhle objevil a rozeřval se na Kunerta: „Chceš ještě dostat nové jich pár facek?“ Věc byla tedy úplně jasná a hejtman Ságner prostě k Dubovi prohlásil: „Kunert ode dneška je přidělen ke kuchyni, a pokud se týká nového burše, obrať se na šikovatele Vaňka.“ Poručík Dub zasluloval a při odchodu řekl Švejkovi: „Sázím se, že budete jednou viset.“

6. Když odešel, řekl nadporučík Lukáš k Švejkovi: „Vy jste ale blběj a neopovažte se mně říct, jak vy to máte ve zvyku: „Poslušně hlásím, že jsem blběj.“ – „Frant,“ ozval se hejtman Ságner nakláněje se z okna a byl by rád odstoupil, neboť zjevilo se to neštěstí: poručík Dub pod oknem. „Máme-li porozumětí obrovské ofensivě,“ volal poručík Dub nahoru do okna, „musíme si uvědomit, jak se vyvinula ofensiva koncem dubna. Museli jsme prolomit ruskou frontu a našli jsme nejvýhodnějším místem pro tento průlom frontu mezi Karpaty a Vislou.“ – „Já se s tebou o to nehádám,“ odpověděl suše hejtman Ságner.